

Любов-Ірина ГОЦКО-НЕЙ

МУЗИКА МАКСИМ
(До 125-річчя від народження)

Народився 15 липня 1889 року в незаможній родині у спольщеному Львові. Батьки говорили польською мовою вдома, і Максим до 11 року свого життя навіть не вмів говорити українською. У народній школі та в польській гімназії виявив великі здібності, гімназію закінчив із відзнакою.

На медичний факультет Львівського університету вступив на кошти держави з умовою, що відпрацює (або відслужить) після одержання диплому як військовий лікар Австрійської армії.

Студентом вступив до товариства свідомих українських медиків, став членом «Медичної громади», згодом його головою (1911-1912). Із часом йому вдалося опанувати українську мову, навіть працював у Культурно-освітній комісії товариства. Диплом лікаря отримав 1913 року.

Під час Першої світової війни д-р М. Музика працював у військових інфекційних шпиталях Австро-Угорщини, а під кінець війни – у м. Чернівцях і в м. Перемишлі. Після проголошення незалежності Української держави д-р М. Музика зголосився до служби в УГА. Тогочасний міністр здоров'я Д-р Іван Куровець доручив сотникові д-ру М. Музиці організувати у Станіславі (тоді столиця Західної області УНР) бактеріологічний інститут, який був дуже потрібний у час поширення інфекційних хвороб. По закінченні Українсько-Польської Війни і після польського полону д-р М. Музика повернувся до Львова. 1919 року (за іншими джерелами – 1925 року) заснував при НТШ Бактеріологічно-хімічний інститут і став його директором до 1939 року. Інститут був розташований на першому поверсі будинку НТШ на вул. Чернецького, 24 (сучасна вул. Винниченка).

1920 року вийшло перше число «Лікарського вісника» — органу Лікарської комісії НТШ і УЛТ у Львові, де було опубліковано статтю д-ра М. Музики «Розвій медичної науки і літератури на Україні 1917-1918 рр.».

Упродовж 1920-1925 рр., будучи професором медичного факультету Українського таємного університету у Львові, викладав гістологію, біохімію, анатомію. Від 1928 року займав посаду директора Бактеріологічної лабораторії у «Касі хворих» у Львові.

Від 1920 року – активний член УЛТ, його голова (1925, 1927, 1930, 1936, 1937). В УЛТ не було жодної професійної чи громадської акції, у якій д-р М. Музика не брав би участі. У приміщенні Бактеріологічно-хімічного інституту при НТШ відбувалися засідання УЛТ, тут були розташовані редакція та адміністрація «Лікарського вісника», це було постійне місце зібрання лікарів, які хотіли довідатися про новини медицини і взагалі поспілкуватися на різні теми – медичні та особисті.

1923 року М. Музику обрано дійсним членом НТШ. Він брав активну участь у всіх лікарських з'їздах, програми яких сам розробляв, і виступав на з'їздах з цікавими науковими доповідями.

Як організатор і керівник Бактеріологічного інституту (лабораторії), спочатку амбулаторії, поліклініки, а згодом шпиталю «Народна лічниця» д-р М. Музика посилено працював в управі будівництва «Народної лічниці». Тісно співпрацював з Українським гігієнічним товариством у Львові, його наукові статті часто друкували в часописі «Лікарський вісник».

У грудні 1939 року, після встановлення в Галичині радянської влади, розпочалося навчання у Львівському медичному інституті, який було створено на базі чинного медичного факультету Львівського університету. Від 1939 до 1941 рр. займав посаду заступника директора інституту. 1940 року отримав ступінь кандидата медичних наук, звання доцента, до 1941 року очолював кафедру мікробіології.

24 червня 1941 року М. Музику мобілізували до Червоної армії. Працював бактеріологом у військовій команді № 305 у Києві. Потім його скерували на цивільну роботу в санітарно-бактеріологічну лабораторію м. Києва. Від вересня 1941 року працював асистентом на кафедрі мікробіології Харківського медичного інституту. Згодом евакуювали до Киргизії, де також працював як асистент на кафедрі мікробіології Фрунзенського медінституту. Згодом у м. Пржевальську завідував філією Киргизького інституту епідеміології і мікробіології. Після повернення в Україну 1944 року в Києві завідував відділенням Інституту епідеміології і мікробіології. Від жовтня 1944 року – знову у Львові, працював завідувачем кафедри мікробіології Львівського державного

медичного інституту, яку очолював 22 роки. У 1944-1948 рр. – заступник директора інституту з навчальної і наукової роботи. Однак як чоловік репресованої Ярослави Музики, відомої художниці, 1945 року арештованої і вивезеної в концтабір у Казахстан, часто був на допитах НКВС. Умови життя і праці були надзвичайно важкими, тому на керівній посаді не міг залишатися. Працював тільки на кафедрі, займався в той час дуже важливою проблемою – склеромою – хронічним захворюванням дихальних шляхів, яке викликають палички Фреша-Волкова. Для подальшого вивчення цього явища сформував у Львові центр дослідження, проводив на собі експерименти. У всіх дослідах ні склеромна паличка, ні інші бактерії не дали росту в організмі. Із цієї теми опублікував понад 50 праць.

Під його керівництвом захищено 6 кандидатських дисертацій. Незважаючи на величезний досвід педагогічної і наукової діяльності, вагомий внесок у науку, комуністично-більшовицька влада не дала йому звання професора.

1965 року вийшов на пенсію, продовжував працювати як консультант до 1969 року.

Доктор М. Музика був ерудитом, прекрасним педагогом, науковцем-теоретиком і практиком, спілкувався і читав лекції тільки українською мовою, був товариським, знав багато українських пісень, любив жартувати і вмів пожартувати із себе також.

Тривалий час хворів на псоріаз, псоріатричний поліартрит, мав серцево-судинну недостатність. 24 травня 1972 року на 83 році життя перестало битися серце прекрасної людини і патріота. Похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даценко І. Максим Музика (життєписно-бібліографічний нарис) / І. Даценко. – Львів, 2004.
2. Осінчук Р. Доктор медицини Максим Музика / Р. Осінчук// Лікарський збірник (Нова серія). – Львів, 1991. – Т. 1. – С. 103-108.
3. Фрайфельд Е. Максим Музика – вчений, педагог, особистість / Е. Фрайфельд // Народне здоров'я. – Львів, 2004. – липень.